

דף כו.

עין משפט א.

או"ח סימן קנד פעיף א

א. רחבה של עיר אע"פ שמתפללין בה בתעניות אין בה קדושה ^ל כיון שזה באקראי.

הגה: י"א דלא נקרא ארון הקודש אלא ארון העשוי כמין ארגז שאינו עשוי רק לכבוד התורה, אבל ארון הבנוי בחומה ^מ ועשוי לשמירה לא נקרא תשמיש קדושה ^נ.

עין משפט ב.

או"ח סימן קנג פעיף ז

ט. מה שמותר למכור בהכנ"ס להספקת התלמידים היינו בבכנ"ס של כפרים ^ס שאין באים אנשים ממקומות אחרים אלא להם לבדם וע"כ יכולים למכרו, ומ"מ המעות נשארו בקדושתן ואינם רשאים להורידן מקדושתן, והיינו שמכרו בני העיר שלא מדעת פרנסיהם או ז' טובי העיר ^ע שלא במעמד אנשי העיר, אבל אם הסכימו ז' טובי העיר באותו

ל. מגילה כ"ז. ועזרות שלנו כיון שמתפללים בה יש בה קדושה וע"כ אסור לעשות דרכה קפנדריא דהיינו לקצר הדרך הגם שיש חולקים ומקילים, כה"ח אות א'.
 ו. בכנ"ס שמתפללים בו ומתחתיו היו דרים, והתחילו להתפלל מלמטה שלא ע"ד הגזברים מתחתיו אין בו קדושה רק מקרקעיתו ומלמעלה, כה"ח אות ד'.
 מ. הגהה זו מקומה בסעיף ג' - כה"ח אות ו'. וה"ה הבנוי בכותל של עץ דהוי כחדר בעלמא, מ"א ס"ק ב'.

נ. וקדושתו כקדושת בהכנ"ס בלבד, וארון קודש שמניחים בו ס"ת בתוך תיקו הקבוע לו תמיד גם כשמוציאים אותו לקרוא בו דינו ג"כ כבהכנ"ס בלבד, אבל אם לפעמים מניחים בארון זה ס"ת בלא תיק הוי תשמיש קדושה ובוה צריך הארון גניזה, כה"ח אות י"א.

ס"ת בהיכל נהגו להעמיד אותו בעמידה כדעת הרמב"ם והטור ומר"ן השו"ע, ודלא כר"ת שכתב בשכיבה כמו במזוזה, כה"ח אות י"ב.

ס. יש מפרשים הטעם דשל כרכים חוששין שמא יש אחד בסוף העולם שהוציא בה לבנין וחלקו מעכב, וי"א כיון שהם בונים אותה על דעת כל העולם, ועיין בכה"ח אות ל"ה הנפ"מ בין הטעמים.

ע. והיינו רוב ז' טובי העיר, וז' טובי העיר אינם דוקא היותר חכמים שבעיר אלא היותר משתדלין בצרכי צבור.

ה"ה במעמד אנשי העיר לא צריך כל אנשי העיר אלא במעמד רובם, כה"ח אות מ"ג, מ"ד.

מכר ובמעמד אנשי העיר רשאים להוציא המעות לכל מה שירצו ^פ.
 ואם קיבלו עליהם בני העיר בפירוש במכר זה כל מה שיעשה היחיד
 פלוני, מה שעשה עשוי ^צ.

הגה: כל שז' טובי העיר מוכרים בפרסום, נקרא במעמד אנשי העיר, ואינם
 צריכים לומר הן או לאו.

ז. י. אבל בתי כנסת של כרכים ^ק שבאים שם ממקומות אחרים אפי' בנו
 אותו משלהם אינו נמכר ^ר אלא א"כ תלו אותו בדעת היחיד שיעשה
 מה שירצה ^ש בהסכמת הצבור.

ה"ה לכל דבר שבקדושה שנזכרו כאן דינם ככהכנ"ס ^ת.

הגה: יחיד שבנה בהכנ"ס ונתנה לקהל דינה ככנ"ס של הקהל, אבל אם שיר
 בה לעצמו שום כח אין לה מכר אלא ע"פ הקהל ועל פיו או יורשיו.

הגה: וכל היכא שנמכר היינו כשיש להם בכנ"ס אחרת ^א, אבל אם אין להם

פ. וי אפי' לדבר הרשות, והטעם כיון שהתנו בו' טובי העיר יצאו המעות לגמרי לחולין,
 ט"ז ס"ק ה', ועיין בכה"ח אות מ"ח. איך יצאו לחולין מקדושתן.

צ. וי מ"מ הקדושה חלה על הדמים ואסור לשנותם לקדושה קלה, כ"כ הב"ח אבל
 מדברי מר"ן השו"ע משמע דאם רצו המעות יצאו לחולין, וכך דעת הרמב"ם והמאירי
 בשם הירושלמי שיחיד זה עומד במקום ז' טובי העיר, וע"כ אם פירשו בפירוש שיש רשות
 ליחיד לעשות מה שירצה המעות יצאו לחולין אבל בסתמא יש להחמיר, כה"ח אות נ'.

ק. עיין בכה"ח אות נ"א הגדרת כרכים וכפרים.

ר. ואם מכרו אותו אפי' בדיעבד אינו מכר, כה"ח אות נ"ג משו"ת בית יהודה.

ש. וי והיינו בכנאוהו משלהם, אבל בנדבכו אחרים חוששים אולי ישנו אחד בסוף העולם
 שאין דעתו נוחה בזה, מ"א ס"ק י"ב. וא"כ למכור בנין בכנ"ס בכרכים גם בזה"ז צריך ג'
 תנאים, א'. שבנו אותה משלהם, ב'. בשעת הבנין תלו אותה בדעת יחיד, ג'. צריך הסכמת
 הצבור - כה"ח אות נ"ח.

ת. וי דאם מכרו ז' טובי העיר במעמד אנשי העיר מכור, ומ"מ תשמישי קדושה קיימי
 בקדושתם אבל בהכנ"ס ותשמישי מצוה מותר להשתמש בהם, מ"א ס"ק כ"ו, כה"ח
 אות ס'.

א. וי כתב המ"א בס"ק ט"ז דמשמע דבשל כרכים אפי' בנו האחרת אסור למכור
 הראשונה, והטעם משום שאין בידם להפקיע הקדושה, אבל לסותרו מותר, ומ"מ
 העצים והאבנים והקרקע בקדושתם עומדים, ואסור להשתמש בהם ולא למוכרן דשמא יש
 אחד בסוף העולם דלא ניחא ליה להפקיע קדושתן, ואף שיש מקילין בזה הכי נקטינן
 להחמיר כדברי המ"א, כה"ח אות ס"ו.

אחרת אסור למוכרו ^ב שהרי גם לסותרו כדי לבנות אחרת אסור עד שיבנו האחרת.

הגה: כל דבר שבקדושה שנמכר ע"פ הדין ומותר לשנותו נמכר בלא הכרזה ^ג ואין בו אונאה ^ד, אבל דבר שאסור לשנותו לקדושה קלה ^ה צריך הכרזה ^ו.

או"ח סימן קנג סעיף ז

עין משפט ו.

עיינ לעיל עין משפט ב

דף כו:

או"ח סימן קנג סעיף א

עין משפט א.ב.

א. אין סותרין בכנ"ס כדי לבנות אחר במקומו שמא יארע להם אונס ולא יבנו, אלא קודם בונים האחר ואח"כ סותרים הישן ^ז.

ב. אם לא שרוצים לקנות בדמים קדושה חמורה, מ"א ס"ק י"ז.

ג. דא"צ הכרזה אלא כשבא להגבות לאחרים, מ"א ס"ק י"ח ועוד הרי אפשר לתת אותו במתנה, שם מרשב"א.

ד. וי"ל היינו בקרקע ולא אומרים דהוי כשליח ואפי' בכל שהוא אונאה ממכרו בטל, מ"א ס"ק י"ט. אבל במטלטלין יש בהם אונאה וכן הוא בר"ן, ודלא כהט"ז שכתב גם במטלטלין אין אונאה. ועיינ בח"מ סי' רכ"ז סעיף ט'.

ה. כתב המ"א בס"ק כ' דצ"ל "אבל דבר שאסור לשנותו" ולקדושה קלה ט"ס.

ו. ודוקא בקרקע אבל במכירת מטלטלין א"צ הכרזה כמ"ש בחו"מ סי' ק"ט סעיף ג'.

ז. ואם הקרקע נמכרה בלא הכרזה יכולים לבטל המקח כדין ב"ד שמכרו בלא הכרזה, ט"ז בשם הרשב"א, ובמקום שצריך הכרזה יש בו אונאה אפי' בקרקעות, משב"ז אות ח' ומ"ב אות מ"ו.

ח. מגילה כ"ד. ובבב"א ג' ע"ב. ודעת מר"ן אפי' יש עוד בתי כנסת בעיר אין לסתור לפני שבונים האחרת, ועיינ בכה"ח אות א'.

ואם יש להם בכנ"ס אחר שיכולים להתפלל בקביעות או יכולים לשכור בית ע"מ להתפלל בו בתמידות עד שיגמרו הבנין של בהכנ"ס וא"א בענין אחר אפשר דיש להקל ולסמוך על המתירים, כה"ח אות ב'.

ט. ה"ה בימ"ד דרביים אין סותרין את הישן אלא א"כ בנו החדש, שם אות ג'. ה"ה דיכולים לקנות בית אחר בנוי ולהקדישו לבהכנ"ס ואח"כ סותרים הישן, כה"ח אות ז'.

אם בכנ"ס הישן שייך לבני כפרים יכולים גם למוכרו כמ"ש בסי' קנ"ג סעיף ז' ברמ"א.

הגה: ואפי' לא רצו להחריב אלא מחיצה אחת כדי להרחיבו, גם כן מקודם יבנו וירחיבו ואח"כ סותרים המחיצה ^ה.

א. ב. אם חרבו היסודות שלו או נטו כותליו ליפול סותרים אותו מיד ^ט ומתחילין לבנות במהרה ביום ובלילה שמא תדחק השעה וישאר חרוב.

הגה: אסור ליקח אבנים מבית כנסת הישנה כדי לבנות החדשה ^י, ואסור לסתור דבר מבהכנ"ס ^כ אלא א"כ עושה ע"מ לבנות.

עין משפט ג.ד. או"ח סימן קנג סעיף יא

יא. יד. יכולים ליתן במתנה ^ל בכנ"ס או עצים ואבנים שסתרו מבהכנ"ס ישן ^מ שאם לא היה להם הנאה ממנו לא היו נותנים זה במתנה והוי כמכר.

וה"ה שיכולים להחליפן באחרים והם יוצאים לחולין אבל אסור למשכנן או להשכירן או להשאילן אפי' ע"י ז' טובי העיר, ^נ שהרי עדיין נשארין בקדושתן שאין דבר אחר שתחול הקדושה עליו.

הגה: ודוקא בדרך שמורדין מקדושתן אסור להשכיר או להשאיל או למשכן,

ה. ואם א"א בכך ויש להם מקום קבוע להתפלל עד שייגמרו הבנין אפשר להקל ולסתור ואח"כ לבנות, כה"ח אות י'.

ט. ואפי' בשל כרכים, מ"ב אות ל"ג.

וה"ה דמותר למוכרה מיד וליקח אחרת בדמיה, כה"ח אות י"ג.

י. ואפי' התחילו לבנות החדשה אסור לקחת אבנים מהישנה, מ"א והא"ר דלא כהב"ח שהקל אם התחילו כבר לבנות החדשה. שם אות ט"ו.

כ. י"א דזה איסור תורה וי"א דאיסורו מדרבנן. כה"ח אות כ'. ועיין כמה פרטים בענין זה בכה"ח אות כ"א עד אות כ"ו.

ל. היינו ז' טובי העיר במעמד אנשי העיר וכמ"ש בסעיף ז'-ט'. ועיין בכה"ח אות ק"א.

מ. ויעשה בהם המקבל מה שירצה דחלה הקדושה על ההנאה, וכיון שזה ע"י ז' טובי העיר ומעמד אנשי העיר יכול המקבל לעשות בהם אפי' ד' דברים כגון מרחץ וכו'...

נ. והיינו שהשואל או השוכר יעשה בהם תשמיש הדיוט אבל אם יעשה בהם ג"כ דבר קדושה מותר, כה"ח אות ק"י.

ו. ואפי' קיבל מעות בזמן שהשאלן או השכירן אין שייך לומר דחלה הקדושה על המעות כיון שלא הקנה העצים והאבנים ואין גופו קנוי לשוכר או לשואל. לבוש.

אבל מותר להשאיל אפי' ס"ת לקרות בה אפי' מצבור ליחיד.

עין משפט ה. אר"ח סימן כא סעיף א

א. חוטי ציצית שנפסקו יכול לזרקן לאשפה ^ב משום שהיא מצוה שאין בגופה קדושה, אבל כל זמן שהם קבועים בטלית אסור להשתמש בהם ^ע כגון לקשור בהם דבר משום בזוי מצוה.

הגה: וי"א גם בנפסקו אין לנהוג בהם מנהג בזיון לזרקן למקום מגונה ^פ, אבל אינם צריכין גניזה.

יש מדקדקין לגונזן, והמחמיר תבא עליו ברכה.

עין משפט ו.ז.ז. אר"ח סימן קנד סעיף ג

ג. תשמישי קדושה ^ז כגון תיק של ספרים ^ח ומזוזות, וכן רצועות תפילין וארגז שנותנים בו ס"ת או חומש, וכן כסא שנותנים עליו ס"ת ^י יש

ס. ומגילה ד', והר"ן מכסוי הדם בחולין פ"ז, ובנר חנוכה בשבת כ"ב. וה"ה לפני שהטילן בבגד דהזמנה לאו מילתא, מ"מ אין לנהוג בהם מנהג בזיון מאחר שהם טוהרין ושזורין לשם מצות ציצית.

וכתב הברכי יוסף הגם שמותר לזרקן לאשפה זה מדינא, אבל יש ליזהר בציצית של בגד וכ"ש של טלית מצוה שלא לזרקן לאשפה, כה"ח אות ב'.

ע. ואפי' אינו לבוש בהם, כיון שעומד לצאת בו ידי מצוה, ואפי' בלילה ודלא כה"ט"ז בס"ק א', כה"ח אות ג'.

ולא מהני בהם תנאי כמו נוי סוכה ששם לא חל שם מצוה עליהם, כה"ח אות ד'.

פ. וה"ה לולב ועצי סוכה אין לעשות בהם דבר מגונה וגם דפנות סוכה נכון שלא לעשות בהם דבר מגונה, כה"ח אות ה' מפמ"ג.

צ. ומגילה כ"ו. ובטור כתב דתשמישי מצוה כגון סוכה לולב ושופר וציצית אין בהם קדושה ויכולים להשתמש בהם, וכתב הב"י דהיינו לאחר שעברה מצותן אבל כל שלא עברה מצותן אסור ודלא כה"ח, וכ"פ בשו"ע לגבי ציצית.

ו. והגם שתשמישי מצוה נזרקין היינו שא"צ גניזה אבל לא לנהוג בהם מנהג בזיון, כ"כ הכלבו, וע"כ אין לדרוך על ההושענות ועיין בשו"ע סי' כ"א.

ק. היינו נביאים וכתובים אבל ספרים המודפסים וכתובים, התיק המשמש אותם הוי כתשמיש דתשמיש, כה"ח אות כ'.

ר. בלי מטפחת אבל עם מטפחת הוי תשמיש דתשמיש ודינו ככהכנ"ס, ב"י, ואותם הנוהגים לעשות תיק לס"ת ולעולם לא יסור ממנו גם בלי מטפחת על הכסא, דין הכסא ככהכנ"ס, וגם התיבות שלנו היום שאין מניחים עליהם הס"ת בלא בגד פרוסה עליו דינם ככהכנ"ס ותשמיש דתשמיש, כה"ח אות כ"ב.

בהם קדושה ש וצריך לגנוזן.

הגה: מכסה שני שהוא לשמור המכסה הראשון לא הוי תשמיש קדושה אלא תשמיש דתשמיש ה.

יו"ד סימן רפב סעיף יב

יג. תיק שהוכן לס"ת וגם הונח בו הס"ת א, וכן המטפחות והארון שמניחים בו ס"ת וכן הכסא שהוכן להניח ס"ת עליו והונח עליו כבר, כולם תשמישי קדושה הם ואסורים בשימוש חול, ולאחר שיבלו או נשברו הרי אלו יגנוזו.

עין משפט ט.י. או"ח סימן קנד סעיף ו

יד. אין עושין מתיבה כסא לס"ת אבל מותר לעשות מתיבה גדולה תיבה קטנה, או מכסא גדול כסא קטן, אבל אסור לעשות ממנו שרפרף לכסא.

ה"ה שמותר לעשות פרוכת קטנה מפרוכת גדולה או לעשות ממנה כיס לס"ת, אבל כיס לחומש אסור ב.

ש. הכלל כל שנוגע ממש בקדושה בלי הפסק או מונח על הקדושה אפי' עם הפסק והם לכבוד כגון טסי הכסף הם תשמישי קדושה, אבל פרוכת המזכרת בסעיף ו' גם שעשויה לכבוד ודבר יקר מ"מ היא כמחיצה ואין מונחת כלל על הס"ת דינה כבהכנ"ס, כה"ח אות כ"ה.

ת. ויש ליזהר שלא לכבס טליתות ע"י גויה, וכן שלא לכבסן עם דברים אחרים של חול אלא לכבסן בפני עצמן וע"י ישראלית, כה"ח אות כ"ט.

א. דתיתי בעינן דהזמנה לחוד לאו מילתא. ט"ז ס"ק ח'.

ב. אבל פרוכת שלנו משמע דמותר א"ר, כה"ח אות מ"ה.

והטעם שאין נותנים עליה ס"ת. ומה שנוהגים לפרוס הפרוכת העשויה להיכל לחופת חתנים צריך לומר דלב ב"ד מתנה עליהן שכך נהגו, מ"א ס"ק י"ג. וה"ה על כסא אליהו שפורסים אותה והסנדק יושב עליה, כה"ח אות מ"ט.

אסור לקחת ספר ולהניחו תחת ספר אחר כדי להגביהו שיהיה נוח לראות כך דעת הט"ז ביו"ד סי' רפ"ב ס"ק י"ג, אבל דעת המ"א שם להתיר, כה"ח אות נ"א.

לא יצניע אדם שום דבר בספרים ולא ישתמש בספר בעת כתיבה בכדי שלא יטעה בשיטות.

גם לא יגן בספר מפני החמה. ועיין בכה"ח אות נ"ג, נ"ד.

חייב אדם ליזהר מאוד בכבוד הספרים ואם מחללם גופו מחולל על הבריות.

וכתב המ"א בס"ק י"ד תמה אני על גדולי הדור מדוע אין מוחזין באלה שכורכין כתבי

הגה: פרוכת שאנו תולין לפני ארון הקודש אין לה קדושת ארון רק קדושת בהכנ"ס.

י"ד סימן רפב פעיף יג

יג. יד. תיבה שנשברה מותר לעשות ממנה תיבה יותר קטנה לס"ת, אבל אסור להוריד מקדושתה ולעשות ממנה כסא לספר תורה.

עין משפט כ.

או"ח סימן קנד פעיף ג

עין לעיל עין משפט ו.ז.ח.

או"ח סימן רפב פעיף יב

עין לעיל עין משפט ו.ז.ח.

עין משפט נ.

או"ח סימן קנד פעיף ד

ה. ד. מטפחות ס"ת^א שבלו יכולים לעשות מהם תכריכין למת מצוה^ד וזו היא גניזתן.

י"ד סימן רפב פעיף יא

יא. יב. מטפחות ספרים שבלו, עושין^ה מהם תכריכין למת מצוה.

עין משפט ס.ע.

או"ח סימן קנד פעיף ה

ה. ה. ס"ת שבלה מניחין אותו בכלי חרס^ו וגונזין אותו בקבר ת"ח, אפי'

הקודש בדפי ספרים שמורידין אותם מקדושתן וראוי לגונזן שלא יהיו מונחים בבזיון. ואף מה שמדפיסים לדוגמא בעלמא להגיהם חייב לנהוג בהם כבוד, כה"ח אות נ"ט. וְהָאֲצַבֵּעַ שֶׁמֵּרְאִים בּוֹ מִקּוֹם הַקְּרִיאָה כִּיּוֹן שְׁתּוּלִים אוֹתוֹ לְנוֹי עַל הַסֵּ"ת הוּא כְּתֻשְׁמִישׁ קְדוּשָׁה, כה"ח אות ס"א.

ג. וְצָרִיךְ שֶׁלֹּא יִהְיוּ הַמִּטְפָּחַת שֶׁעֲטָנוּ לִפֵּי שְׁפַעֲמִים מִחֲמַם בְּהֵם יָדְיוֹ בִּימֵי הַקּוֹר, ב"י בשם המרדכי, וכן מפות שפורסים על השלחן שאוכלים עליו מטעם הנ"ל, אבל פרוכת שלפני ארון הקודש או המפות שפורסין בתוך הארון תחת הס"ת מותר לעשותן כלאים, כה"ח אות ל"ב.

ד. שצרכיו מוטלים על הצבור.

ה. היינו רשות לעשות מהן אבל לא חובה, ב"י. ש"ך ס"ק י"ב.

ו. וְהָיָה שֶׁאֵר סִפְרֵי קוֹדֶשׁ, וְאִסּוּר לְשׁוֹרְפָן אֲעִ"פּ שֶׁבִּלּוֹ וְנִמְחַקּוּ, מ"א ס"ק ט'. משום "לא תעשון כן לה' אלהיכם" והמאבד כתבי הקודש עובר בלאו.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

אינו אלא שונה הלכות^ז ולא שימש תלמידי חכמים.

יו"ד סימן רפכ סעיף י

י. יא. ס"ת שבלה או נפסל נותנים אותו בכלי חרס וקוברין אותו אצל ת"ח^ח, וזו היא גניזתו.

עין משפט פ. או"ח סימן קנג סעיף א

א. מותר לעשות מבהכנ"ס בית המדרש^ט אבל לא מבה"מ בכנ"ס.

ו וי"א דוקא בס"ת צריך כלי חרס אבל שאר ספרים א"צ בכלי חרס אלא גניזה בלבד, ואסור לשורפם וגם לא לקברם מפוזרים אלא יקברם בתוך שקים, ועיין בכה"ח אות ל"ז. ועיין שם בענין אותיות הדפוס מעופרת אם מותר להתיכן. והטעם שנותנים ס"ת שבלה בכלי חרס כדי שלא ירקב במהרה דכל מה שאפשר לתקן מתקנים, ב"י, וט"ז בס"ק ז'.

ז. היינו שונה משניות ובריייתות, ולא שימש ת"ח בגמרא. ט"ז ס"ק ה', ומ"א ס"ק י'.

ח. מימרא דרבא במגילה כ"ו ע"ב.

ט. מגילה כ"ו-כ"ז דמעלין בקודש ואין מורדין.

אבל מבה"מ בכנ"ס אסור ואפי' בדיעבד, כה"ח אות ד'. ובית המדרש שרוצה לעשותו בכנ"ס שקובעים שעה אחת ללימוד כל יום אין לו עדיפות מבהכנ"ס ואינו נחשב ביהמ"ד, כה"ח אות ה'.